

nikov ni dosti, ki so našo jamo prejšnje leta iz vseh krajev svetá tako pogostoma obiskovali. Tisto móro, ki dandanašnji tlači celi svet, čuti tedaj tudi naša Postojna. Le nekaj nam je ostalo od preteklega časa, in to je dragina. Tako na priliko jémo mi v celi Krajni najdražje meso; vaš kup od pitanih volov brez doklade veljá pri nas za ceno mesa s doklado; verh tega si morejo naši mesarji še dva mesca izbrati, v katerih prodajajo meso za star krajcar dražje kakor pri vas v Ljubljani. Pa še nekaj vam povem o mesarskih zadevah, česar vaši mesarji morebiti še ne špogajo. Če se primeri, da kakemu pôslu, kateri pride na terg po to in uno, v mesnici par krajcarjev zmanjka, mu jih naša mesarica ne upa, čeravno vse ljudi dobro pozná, — pa kaj stori? Za en krajcar ali za dva, ki ju manjka, odreže mila naša mesarica že odvaganega mesa in odpravi pôsla tako; nikoli pa se nek še ni primerilo, da bi bila mila majka mesarica za tiste krajcarje odkrehnila kosti, s katerimi za priklado ni skopa; vselej pobota „deficit“ z mesom! Kaj ne, ljubljanski mesarji, da se morete od nas še kaj učiti? — Če bi morebiti kakemu mestnjanu na misel prišlo, da bi hotel poletinski čas preseliti se na deželo in priti k nam, ga za Božjo voljo prosim, naj si ne poiše blizo naše šole stanovanja, zakaj tistih 4 ur, kar šola terpi, ga bo glava bolela, da se bo sam sebi mislil. Vendar zdaj ni več tako hudo, kakor je bilo. „Mladost je norost“, to je sicer že star pregovor, ktereга najbolj čutijo tisti, ki kjer koli blizo šol stanujejo; al pri nas je bil še vés drug „koncert“, ki se menda nikjer drugod ne sliši; to je bil vsaki dan hrup in vrisk in jok in stok, kadar je „šiba pela“, da je bilo joj. Ne vem, ali je naša mladost res tako poredna ali pa ima šolska „disciplina“ več kopitov, da tû ravna jo tako, drugod pa drugač? — Kolikor bolj se je pa ta neprijetna „šolska muzika“ razlegala, toliko bolj je utihnila naša mestna muzika, za katero plačujemo doneske, da smo si jo ohranili. Včasih v cerkvi ali za kakošen god ali redko katerikrat za zorjo slišimo nje glasove. Zakaj je omolknila sicer v kakošnem vertu ali na tergu? Ona bi se vadila in čedalje bolj izširila, mi pa bi saj enkrat na teden pošteno veselico imeli. Moschus.

**Iz Ljubljane.** Zvezdogledi so nam spet pokazali, da se ne zmotijo v svojem prerokovanji; v sredo popoldne je sonce merknilo natanko tako, kakor je pratika povedala. Al v petek 20. dan t. m. je popoldne po treh čez Ljubljano in okolico njeno prišla huda ura, za katero je vedil le tisti Gospod nad nami, „ki piše veliko pratiko“. Nihče ne pomni take strašne toče, kakor je bila ta, ki se je s hudim pišom od Rožnika privlekla čez Ljubljano in je v Glincah najhuje razsajala, kjer je toliko cegelnatih streh razbila, da morebiti 20.000 strešnikov ne bo zadosti, vse razbite strehe spet pokriti; tudi v Štepanovi vasi in na Hrušici je bila zlo huda; v Ternovem in Krakovem je vse polje pokončala, čez mah se pa ni vlekla; v mestu nam je pobila veliko šip, in tista gospôda, ki namesto naših navadnih poletinskih zatornic ima unanje oknja s šipami napravljene, je imela lepo priložnost se prepričati, da take oknja so le spaka v naših krajih.

**Iz Ljubljane.** Ker se je v državnem zboru preuzvišeni gosp. škof Strossmayer že tako krepko oglasil za narodne pravice slovanskega naroda in ker se bratje naši na Horvaškem in Slavonskem radujejo že nad zaželjenimi preuredbami, ki jim jih je iz cesarjevih rok prinesel novi ban Sokčević, za pravice slovenskega naroda pa se na veljavnem mestu še ni slišal dosihmal noben glas, da bi se tudi njemu dalo, kar se daje drugim narodom našega cesarstva in mu tudi po pravici gré, — dobivajo „Novice“ od mnogih strani v nekaki boječnosti pisane pisma, češ, da bo slovenski narod spet zadnji ali da se mu celó ne bojo dale pravice, ki grejo njegovemu jeziku v šolah, kancelijah itd. Čeravno se verno zanašamo na Cesarjevo besedo, ki je ob začetku pomnoženega državnega zbora zagotovila vsa-

kemu narodu brez izjeme njegove pravice, in čeravno radostni pričakujemo, da bojo slavni škof diakovarski tudi Slovence pod krilo svojega blagega rodoljubja vzeli (ker le Kranjci imamo svojega rojaka v državnem zboru, vsi drugi Slovenci pa nobenega), moramo v tolažbo boječim za gotovo povedati, da tudi naš grof Anton Auersperg, čeravno ni v zboru 21. dan p. m. svojega glasa povzdignil, ker se mu za národno pravdo tisti čas ni priličen zdel, „si je skozi in skozi svest, da pravda o narodnosti in jeziku je ena tistih pravi, ki sega v življenje avstrijskega cesarstva in ki se rešiti mora („eine der Lebensfragen für Oesterreich, die gelöst werden muss“), pa se — po njegovem mnenji — bode na poti porazumljenja in mirne sprave najbolje rešiti dala. V prihodnjih zborih bo na pravem mestu že prišla ta zadeva v pretres in tû se bo dalo glavno pravilo določiti. Je pa pravilo (Princip) enkrat ustanovljeno, po tem bojo sledili djanski nasledki za šolo in cerkev, za kancelije in njih opravila sami po sebi“. „Kakor mi serce bije za državno edinost Avstrije — nam je dalje slavni grof zagotovil — tako mi bije tudi za ljudstvo moje domovine in njegov blagi napredek, in kadar koli bi treba bilo, se za-nj potegniti, se bom gotovo potegnil in ne bom molčal, ako bi se pokazalo, da utegne domovinstvo kako škodo terpeti ali mu kaka nevarnost žugati, in se ne bo najdel kak drug mož, ki bi znal te zadeve bolje zagovarjati kakor jez. Le govoriti pa samo za to, da bi govoril, to ni bila nikdar moja navada in nikoli ne bo“. S polnim zaupanjem moremo tedaj pričakovati, da mož s takimi domoljubnimi misli in ker so mu naše nadloge dobro znane, bo iskren branivec naših narodnih pravic v državnem zboru in da stopivši v kolo s gosp. škofom Strossmajerjem se bota oba krepko potegnili za blagor Avstrii vseskozi zvestega Jugoslavenstva.

— Za gotovo smo slišali, da sl. ministerstvo nauka misli namesto dvojnih razredov spodnje gimnazije v Ljubljani napraviti v Kranji 4 gimnazijske (latinske) šole.

## Novičar iz domačih in ptujih dežel.

**Iz Dunaja.** 20. dan t. m. ob dveh popoldne je dal predsednik pomnoženega državnega zbora gospod nadvojvoda Rainer nenadoma državne svetovavce sklicati, da jim je naznanje dal pismo, ki ga je od Njih velič. cesarja 17. t. m. prejel. To cesarjevo pismo se tako-le glasi: „Dragi moj gospod stričnik nadvojvoda Rainer! Sklenil sem, da brez privoljenja pomnoženega državnega zbora za naprej ne bom novih davkov in doklad razpisoval, obstoječih zemljišnih, hišnih in drugih neposrednih davkov kakor tudi vžitnega davka in pa davšin za pravne opravila, za izprične in gosposkine pisma in listine ne bom poviševal, pa tudi brez tega dovoljenja za državne potrebe dnarja ne na pôsodo jemal — razun takrat, kadar bi kaka vojska žugala in bi mi okoljšine ne pripustile, da bi izredno sklical pomnoženo državno svetovavstvo. Dajte, Preljubeznjivi moj! ta Moj sklep pomnoženemu državnemu zboru na znanje“. — Ko je gospod predsednik cesarjevo pismo prebral, je rekel, da zapopadek tega pisma se ne more v pretres jemati, in je nasvetoval, naj zbor za to Njih Veličanstvu samo živo hvalo izreče. Zbor je to storil in trikrat ponovil „Hoch!“ In tako je bilo konec današnjega zbora.

— V imeniku davkov za prihodnje leto, ki jih je dobil državni zbor v pretres, se berejo tudi davki za vsako deželo posebej. Tako, na priliko, plača krajnska dežela v vsem skupaj davkov 3 milijone in 461.572 gold., štajarska 11 milij. in 723.974 gold., koroška 2 milij. in 901.237 gold., teržaško-goriška 9 milij. 575.840 gold., horvaška in slavonska 7 milij. 51.367 gold., dalmatinska 2 milij. 325.427 gold., Vojvodina in temeški Banat 11 milij. 682.733 gold., Bukovina 2 milij. 206.523 gold., česka 53 milij. 109.860 gold.,

marska 20 milij. 604.446 gold., ogerska 59 milijonov 940.726 gold., lombardo-beneška 28 milij. 898.380 gold. (z zgubljeno bogato Lombardijo zgubi cesarstvo vsako leto okoli 45 milij. gold.).

— Danes (24. dan t. m.) zvečer grejo Njih veličanstvo cesar v Toplice na Česko, kjer se bojo 25. dan t. m. snidli z vladarjem pruskim; pravijo, da tudi kralj bavarski in še več drugih nemških vladarjev pride v Toplice v vladarski zbor. Gotovo ne bo nobeden tako radoveden, kaj se bo tu sklenilo, kakor cesar Napoleon, ki je pred kratkem imel z ravno temi nemškimi potentati shod v Badnu.

— Od 30. dneva t. m. ne bojo kase plačila na novo loterijno posojila jemale, pa tudi obligacij ne izdajale, ker morajo vse kase zavoljo 1. avgusta, ko se bojo serije vleklo, svoje rajtenge skleniti. Kmali potem se bo pa spet vse odperlo.

— 17. dan t. m. so tudi Revoltella iz zapora izpustili. Tako so zdaj izpušeni vsi trije Teržáčani: Revoltella, Mandolfo in Brambilla, na ktere je sum letil, da so bili o lanski vojski v velike goljufije zapleteni, pa se jim krivica dokazati ne more. Zdaj so še Richter, Perugia, Liebmann in Priester v zaporu.

— Odstavljeni vladar toskanski si je grajšino Brandajs na Českem za pol drugi milijon gold. kupil.

**Česko.** Iz Prage. Novi politični časnik v českem jeziku pod imenom „Čas“ bo začel izhajati 1. septembra; vrednik mu bo dr. Krasa.

**Marsko.** Iz Berna se piše, da nedavnej je v marski vasi Veliki U. nekemu kajžarju in udovcu tri leta stara hčerka umerla. Ko so jo zdravniki preiskovali, so našli, da po neizrečeni nečimernosti so podgane še živega otroka objedle.

**Ogersko.** Iz Pešta 20. jul. Včeraj zvečer so hotli na čast novoizvoljenemu superintendentu gosp. Josipu Szekacs-u baklado napraviti; policija jo je pa prepovedala; ker se je v kljub temu velika množica ljudi blizu Zriny-ove kavarne snidla in se ni hotla z lepo domú podati, so policiji prišli vojaki na pomoč; ranjen ni bil nobeden; le zaperli so 20 upornikov; o polnoči je bilo spet vse mirno.

— Koliko vrednost ima naše tokajsko vino, se vidi iz tega, da nedavnej je bil tu za cesarja Napoleona sodec s 3 vedri tokajske samomaščine (Tokayer Ausbruch) od leta 1811 za 5000 gold. kupljen in v Pariz poslan.

**Salcburško.** Železnica salcburška se bo za vožnjo odperla 1. dan prihodnjega mesca.

**Laško.** Na Laškem so homatije še vse pri starem; tudi pretekli teden se ni na nobeni strani še nič določivnega zgodilo. Neapolitanski poslanci so šli v Turin, pa tudi v Pariz; tudi Garibaldi je poslal poslanca do cesarja Napoleona; al nič se še ne vé, kaj se bo tu in tam opravilo. Garibaldi in Cavour sta si še zmiraj navskriž; tudi v Napolji ni še nič gotovega; kralj ne upa ljudstvu, ljudstvo pa kralju ne. Sliši se, da je Garibaldi Mesino te dni z svojo armado oblegel in da ni upanja, da bi se terdnjava dolgo mogla držati. Ako tudi Mesina pade, se bojo berž ko ne začele iznova prekucije med Napolitanci, ktere Garibaldi in Settembrini z mnogoverstnimi oklici že zlo obdelujeta, da bi slovo dali svojemu kralju in stopili pod krilo Viktora Emanuela. Tako, na priliko, pravi Garibaldi v svojem oklicu: „Jez sem kraljevec; al Viktor Emanuel mi je ljubši kot vaš kralj, ker nas bo peljal zoper Avstrijo“. — Poslednji časniki so spet govorili, da bode francozka armada zapustila papeževe dežele in da le ena brigada ostane v Rimu sv. očetu v brambo. To govorico pa preklicujejo najnovejše novice iz Pariza, ki pravijo, da le general Goyon bo zapustil Rim, ker je urlavb dobil; armada pa še ostane.

**Francozko.** Iz Pariza 21. julija. Deržavni zbor, ki je pretresal deržavne dohodke in stroške, je končan. Gosp.

J. Favre je kaj oistro napadel ministersko rajtengo rekši: „Pravite, da dnarstveni stan našega cesarstva nikoli ni bolji bil, in da bo čez stroške ostal še poldrugi milijon. Se vé da je tako, ker ste več stroškov pod imenom nerednih izpustili iz rajtenge, — ker ste jenjali dolgove poplačevati, — ker še zmiraj poberate drugo vojskino priklado na davke in pa 24 milijonov za alkohol. Ako bote tako gospodarili, bomo z vsem zaupanjem kmali pri kraji“. Po tem je začel grajati vladne pravila, rekši, da francozki narod namesto političnega reda ima le eno osebo, svobode pa nikjer ni; takega vladarstva ne more velik narod brez razžaljenja prenašati; ljudstva so le močne, ako so svobodne“ itd.

**Turško.** Iz Sirije. Čedalje več žalostnega se sliši, kako grozovito Turki ravnaajo s kristjani. V Damasku, velikem mestu, ki šteje 150.000 prebivavcov, med kterimi je 25.000 kristijanov, 5000 pa židov (judov), so jih, le kar se do zdaj vé, zadavili že okoli 900; umorili so tudi poročnika (konzula) nizozemske vlade, vse druge pa zapodili in njih hiše požgali. Tudi v Alepi, Barutu in Jeruzalemu se bojé enake grozovitosti. Tirolski misijonar pater Engelbert je iz Damaska že 13. rožnika pisal domú v Tirole pismo, v kterem popisuje velike nadloge kristjanov v teh deželah in nazadnje pravi: „Kristijani se milo ozirajo na svoje brate v Evropi, — al preden jim pride od njih pomoč, bo že prepozno“. In res so se spolnile misijonarjeve besede! — Sultan je berž pisal cesarju Napoleonu pismo, v kterem zlo obžaluje, kar se godí v njegovih deželah, in obeta vse storiti kar je v njegovi moči, da se konec stori tem nadlogam. Al sultanova moč je slaba in treba je, da kristjanom pride pomoč od druge strani. Kaj se bo tedaj kristjanom v pomoč po evropskih vladah storilo, naznauje francozki vladni časnik „Moniteur“ od 22. t. m. tako-le: „Velike vlade so poterdile, kar je francozka jim svetovala. Angležki vladi, ktera je pripravljena s svojimi ladijami kristjanom na pomoč iti, je prav, da se pošlje armada v tje kraje, ki ima vsa ali saj večidel iz francozkih vojakov obstati. Tudi avstrijska in rusovska vlada ste že odgovorile, da jima je to prav; vlada pruska bo odgovor kmali dala. Pogodba med vsemi vladami bo določila, kako in kaj. Le od turške vlade se pričakuje še dovoljenje“. — Sliši se, da francozka vlada misli 20.000 vojakov na Turško poslati. Francozi in Angleži imajo ne-ktore ladije že v Barutu; iz vseh notranjih krajev Sirskega bežijo kristijani k primorju; v Barutu in Saidi jih je že nad 32.000; ranjene sprejemajo v Barutu v velikem samostanu in miloserčne sestre reda St. Vincenca de Paula jim strežejo prijazno.

**Popravek.** V poslednjem listu na strani 228 v 20. redku v sestavku „Slovenščina in srednje učilišče v Mariboru“ namesti „redovne učnike“ beri redove učinke (Wirkungen der Calcüle).

**Pogovori vredništva.** Gosp. J. K. v B: V poslednjem listu smo določno povedali, kako in po čim se dobiva „občna povestnica“. — Gosp. K. Ž. v Z: Vse važniše dogodke naznanja „novičar“ v dopisih; kar ne pové, ni. Če kaj iz dopisov izbrišemo, si morete svesti biti, da ne moremo drugač po tiskarskih postavah.

## Žitna cena

v Kranji 23. julija 1860.

Vagán pšenice domače 5 fl. 80. — banaške 5 fl. 90. — reži 4 fl. —. — ječmena — fl. —. — ovsa 2 fl. 80. — prosa 4 fl. 6. — ajde — fl. —. — koruze 4 fl. 30. — soršice —

## Kursi na Dunaji 24. julija.

5 % metaliki 70 fl. —

Ažijo srebra 26 fl. 35 kr.

Narodno posojilo 80 fl. —

Cekini 6 fl. 4 kr.